

У майбутніх наукових дослідженнях варто приділити увагу питанням кореляційної вступних іспитів та їхньої змістовної наповненості в Італії та Україні, а також використати італійські напрацювання для українських ЗВО зі спеціальністю Туризм.

Ключові слова: вступний іспит, ЗВО, туризм.

Література

- CISIA. (2019, June 26). *TOLC*. <https://www.cisiaonline.it/area-tematica-tolc-cisia/home-tolc-generale/>
- CISIA. (2020, April 1). *Valutazione TOLC-SU*. <https://www.cisiaonline.it/area-tematica-tolc-studi-umanistici/valutazione-della-prova/>
- CISIA. (2023, February 20). *Struttura della prova e syllabo. Struttura del TOLC-SU*. <https://www.cisiaonline.it/area-tematica-tolc-studi-umanistici/struttura-della-prova-e-sillabo/>
- CISIA. (2024a, February 7). *Cos'è il TOLC e come funziona - test d'ingresso all'università*. <https://www.cisiaonline.it/area-tematica-tolc-cisia/cose-il-tolc/>
- CISIA. (2024b, March 18). *Finalità e statuto*. <https://www.cisiaonline.it/area-tematica-cisia/chi-siamo/finalita-e-statuto/>
- How to Apply to a University in Italy*. (2023, September 20). <https://www.masters-portal.com/articles/1615/how-to-apply-to-a-university-in-italy.html>
- Il Consorzio Interuniversitario Sistemi Integrati per l'Accesso (CISIA) (n.d.). <https://www.cisiaonline.it/>
- Sapienza Università di Roma. (2024). *Facoltà di Lettere e Filosofia*. https://corsidilaurea.uniroma1.it/sites/default/files/documenti_ufficiali/2022/169/14621_i.pdf

МОДЕЛІ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ УЧНІВ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ ТА ПОЛЬЩІ

Ірина Іванюк, к.пед.н.

Інститут цифровізації освіти НАПН України
м. Київ, Україна

Під час повномасштабного вторгнення більше 6 мільйонів українців, переважно жінки та діти, виїхали за кордон. Згідно з даними УВКБ

ООН, кількість українських біженців у Європі на кінець 2023 року оцінювали в 5,954 млн, а загалом у світі – у 6,357 млн. Згідно з даними Євростату, на кінець 2023 року основними країнами Європейського Союзу, що прийняли одержувачів тимчасового захисту з України, були Німеччина (1 млн 251,25 тис. осіб), Польща (954,80 тис. осіб) і Чехія (373,04 тис. осіб) (Інтерфакс-Україна, 2024). Українські діти зайшли в освітні системи зарубіжних країн і мали пройти процес культурної адаптації, як діти вимушених мігрантів. Освітня політика країн Європейського Союзу має багаторічний досвід з використання моделей полікультурної освіти в закладах загальної середньої освіти. Полікультурна освіта – це організація навчально-виховного процесу загальноосвітніх навчальних закладів, спрямованого на набуття відповідних знань, на формування в учнів здатності жити та взаємодіяти в полікультурному середовищі, на виховання в них поваги до інших культур, національностей, віросповідань та головним завданням якої є формування в учнів полікультурної компетентності (Іванюк, 2018).

Розглянемо дві моделі полікультурної освіти, що були розроблені та застосовуються в освітніх закладах Німеччині та Польщі. В обох країнах спочатку всі діти мігрантів потрапляють в так звані інтеграційні класи, де головною метою є навчання дітей державній мові країни, в якій вони перебувають, щоб надалі вони змогли опанувати навчальну програму разом зі своїми ровесниками. Тривалість навчання у такому класі залежить від рівня володіння учнем мови, як свідчить практика, після року навчання, дітей переводять у звичайні класи. Для того, що полегшити процес адаптації та інтеграції дітей мігрантів у нове освітнє середовище, а також допомогти налагодженню процесу комунікації та взаємодії з ровесниками, педагогам пропонують проводити заняття за спеціально розробленими моделями, що представляють собою методику роботи з дітьми в культурно різноманітних групах. Розглянемо, в чому полягають теоретичні та практичні підходи моделей полікультурної освіти WISE (Польща) та KIWI (Німеччина).

Модель полікультурної освіти WISE розроблена психологами на основі багаторічного досвіду роботи з багатокультурними класами (Pięgat-Kaczmarszyk & Reimer, 2023). Назва моделі англійською мовою означає «мудрий», це аббревіатура ключових понять у роботі з цією моделлю: W – Współzależność (взаємозалежність), I – Integracja (інтеграція), S – Sukces (успіх), E – Edukacja – (освіта). Взаємозалежність – під час роботи з дітьми педагоги створюють ситуацію, в якій всі учні залежать один

від одного, бо мають співпрацювати і підтримувати один одного для виконання завдань. Метою цих завдань є дати учням відчуття, що всі вони є бажаними і потрібними, та водночас кожен має унікальні таланти і навички. Інтеграція між учнями у багатокультурному класі є одним з основних завдань, яке ставить собі педагог, коли дає можливість дітям познайомитись і включитись до міжкультурного діалогу. Метою цих завдань є створення в учнів відчуття, що всі є однією командою, одним класом, що складається з унікальних і цікавих у своїй різноманітності особистостей. Досягнення успіху є важливим аспектом освітньої діяльності при роботі з дітьми з міграційним досвідом, які часто стикаються з мовним бар'єром та рідко можуть відчувати себе успішними в польській школі. Метою є зміцнення самооцінки та самоефективності дітей. Під час проведення освітніх заходів за моделлю WISE вчитель одночасно виконує основну навчальну програму і завдання, що допомагають в інтеграції та полікультурному вихованні учнів. Метою такої діяльності є усвідомлення учнями важливості співпраці, бо тоді вони навчаються швидше та ефективніше.

Визначено чотири основних принципи роботи за моделлю WISE: учні працюють в групах; у групах вони виконують завдання, пов'язані з темою уроку; групи заробляють бали за виконання завдань і злягджену роботу; групи отримують від вчителя зворотний відгук щодо того, чому вони здобули саме таку кількість балів за співпрацю у виконанні завдань. Переваги використання моделі WISE відчувають як діти, так і вчителі. Учні помічають, що досягають більше, коли співпрацюють; діти будують більш позитивні стосунки; кожна дитина відчуває, що її цінують, помічають, приймають; мотивація вчитися зростає, бо наступного разу діти будуть хотіти проявити себе. Переваги вчителів полягають в тому, що вони бачать видимі результати праці, а тому отримують задоволення від своєї роботи; вони виконують основну навчальну програму та впроваджують модель полікультурної освіти одночасно, а тому мають відчуття професіоналізму та ефективності.

Модель полікультурної освіти KIWI розроблена в межах проєкту фундації Care Deutschland для транскультурного та соціального навчання в середніх школах Німеччини в 2015 році (Braukhaus et al., 2020). Назва моделі KIWI – це абревіатура ключових напрямів роботи за цією моделлю: K – Kultur (культура), I – Inklusion (інклюзія), W – Werte (цінності), I – Initiative (ініціатива). Завданнями моделі є: посилення можливості для

соціальної участі дітей та молоді, які мають досвід міграції та перебувають у несприятливому становищі; посилення педагогічного персоналу, орієнтуючи вчителів на різноманітність та інклюзії; зниження рівня дискримінаційної поведінки дітей та молоді; сприяння організації освітнього процесу таким чином, щоб учні мали можливість брати в ньому участь і займати власну позицію, навчаючи емпатії, саморефлексії та самоефективності, а також розумінню дискримінації; підтримка класного колективу через зміцнення їхньої згуртованості та визнання різноманітності.

Модель KIWI побудована на таких принципах: унікальність кожної людини визнається і заохочується, так само як і різноманітність учнів та професіоналів у галузі освіти; замість інтеграції та адаптації: інклюзія та участь; ми живемо в постмігрантському суспільстві, а це означає, що наше суспільство формується під впливом цього досвіду і перебуває в процесі перегляду позицій, доступу, ресурсів і норм; транскультурний процес є завданням для суспільства в цілому. Базується модель KIWI на таких підходах: чутливі до розмаїття – це означає, що цінуються відмінності та розуміється, що різні форми дискримінації впливають одна на одну; орієнтовані на потреби – це означає, що всі дії відбуваються за участі цільових груп, враховуючи їх потреби; орієнтовані на процес і дії – це означає зосередження на підходах до навчання, які базуються на досвіді, обміні та навчанні за принципом «рівний-рівному»; інтерактивні та вдячні – це означає, прагнення до конструктивної трансформації конфліктів.

KIWI – це багаторівнева модель полікультурної освіти, що включає в себе розроблення навчально-методичних матеріалів і підручників, підготовка тренерів (шкільних мультиплікаторів), тренінги та семінари для педагогічних працівників та учнів, фінансова підтримка проєктів, що орієнтовані на учнів, системне впровадження моделі в роботу певних шкіл, визначених Міністерствами освіти федеральних земель Німеччини. Розроблено два пакети навчально-методичних матеріалів для вчителів: для початкової та середньої і старшої школи. Модулі, що опрацьовуються на заняттях з дітьми початкової школи, мають такі теми: ідентичність, цінність і емоції, різноманітність родин і ритуалів, «незнайомці» та громада, вирішення конфліктів, права дітей, воркшоп майбутнього, участь. Модулі, за якими працюють з дітьми середньої та старшої школи, включають в себе такі теми: культура, цінності та права людини, моя ідентичність, превенція насилля, участь і компетентність, моє майбутнє.

Огляд двох моделей полікультурної освіти свідчить, що кожна країна розробляє та використовує таку модель, яка найбільш ефективна для впровадження в системі загальної середньої освіти.

Ключові слова: зарубіжний досвід, моделі полікультурної освіти, полікультурна освіта.

Література

- Braukhaus, C., Dörsing, S., Grell-Becker, A., Hanraths, L., Knoll, T., Kutz, L., Lorenzen, F., Minas, M., Paetz, L., Sahm, L.S., Schlüter, H., Wicke, M., & Worm, M. (2020). *Unterrichtsmaterial KIWI ein methodenhandbuch zum interkulturellen und sozialen lernen*. <https://www.care.de/media/websitedateien/projekte-in-deutschland/materialeseite/kiwi-materialien/KIWI-Handbuch/kiwi-handbuch-2020-neu.pdf>
- Interfax-Ukraine. (2024). *Kilkist bizhentsiv z Ukrainy zi statusom tymchasovoho zakhystu v YeS u hrudni zrosla na 37,6 tys.* <https://interfax.com.ua/news/general/965933.html>
- Ivaniuk, I.V. (2018). *Etapy rozvytku kompiuterno oriientovanoho navchalnoho seredovyshcha v umovakh polikulturnoi osvity v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu. Pedagogy and psychology, 1, 40.*
- Piegat-Kaczmarczyk, M., & Reimer, Z. (2023). *Model edukacji międzykulturowej WISE*. Warszawa.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ НОВИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Віктор Кавецький, к.пед.н.

Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
м. Тернопіль, Україна

Уведення воєнного стану в країні у зв'язку з агресією рф кардинально вплинуло на функціонування суспільства. Суттєві зміни відбулися і в організації навчального процесу в закладах освіти. Так, відповідно до рекомендацій Управління Державної служби якості освіти під час війни заклад освіти стає осередком, який дає змогу дітям отримувати